

TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI BÖLÜMÜ

NAMIK KEMAL'İN İNTİBAH ROMANININ GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ

İREM ÇAĞLA ZİNCİRLİ – 19027016

Dr. Öğr. Üyesi Alparslan OYMAK

KAPSAM

Çalışmanın kapsamı, Namık Kemal'in İntibah romanının kesitlere ayrılarak, kesitlerin incelenmesi, uzamları okuyucuya sunmak, kişilerin özellikleri ve bakış açılarının incelenmesi, temel anlamsal yapı ile temel sözdizimsel yapıyı belirterek göstergebilimsel çözümlemesini sunmaktadır.

AMAÇ

Eski çağdan günümüze üzerine birçok düşünce üretilmiş göstergebilimsel çözümlemenin temel yaklaşım biçimini, temel ilke ve kavramlarını bir uygulama içerisinde sunarak, aktarmaktır. Böylece, bu ilişkilerin değerlendirilmesi İntibah romanının daha iyi okunmasını sağlayacaktır.

GÖSTERGEBİLİM

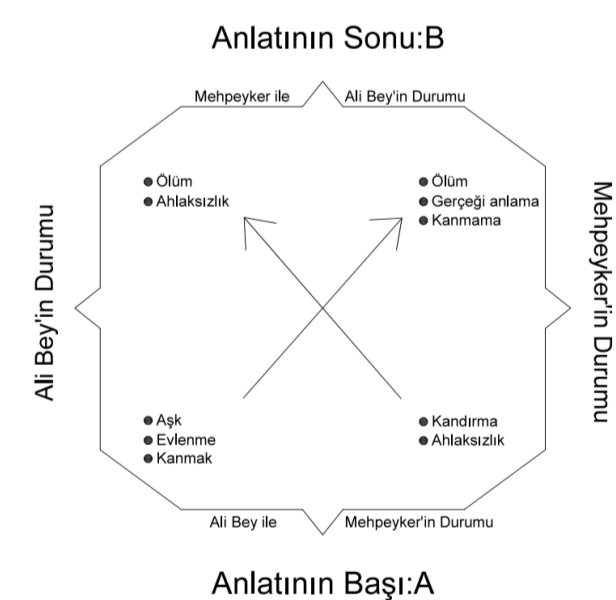
Gösterge, genel olarak, kendi dışında bir şeyi temsil eden ve dolayısıyla bu temsil ettiği şeyin yerini alabilecek nitelikte olan her çeşit biçim, nesne, olgu, vb. olarak tanımlanır. Bu açıdan, sözcükler, simgeler, işaretler, vb. gösterge olarak kabul edilir. İnsanların birbiriyle ilişkileri gösterge diye adlandırılan birimlerden oluşur. Göstergebilim ise en basit anlamıyla göstergeleri inceleyen bilim dalıdır.

DEĞERLENDİRME

Çalışma, göstergebilim, göstergebilim tarihçesi, yazınsallık kavramı, göstergebilim roman çözümlemesi, Namık Kemal ve Tanzimat Dönemi, İntibah romanı çözümlemesi, metinlerarası ilişkiler, romanın kesitlere ayrılması, kesitlerin çözümlenmesi, romanın başlangıcı ile sonu arasındaki dönüşüm, romanda kişilerin "bakış açıları", romandaki kişilerin özellikleri, romanda zamanın düzeni, uzam başlıkları altında tamamlanmıştır.

İntibah romanı olay örgüsü bakımından beş kesite ayrılarak incelenmiştir. Bu kesitler birbirine eklenerek bir anlatı zinciri oluşturmuştur. Romanın başı ile sonu arasında farklılık yaratan bazı sözdizimsel yapılar vardır. Bu yapıyı saptamak, göstergebilimin en önemli alanıdır.

İntibah romanını, göstergebilimsel dörtgen modeli:

SONUÇ

Namık Kemal, Türk edebiyatında ilk edebi roman olarak bilinen İntibah: Sergüzeşt-i Ali Bey'i (Uyanış: Ali Bey'in Macerası) 1873 – 1876 yılları arasında Osmanlı Türkçesiyle kaleme aldı. Namık Kemal'in ilk roman denemesi olarak bilinen bu kitap, Divan edebiyatından oldukça etkilenmiştir. Bir metnin anlamlar evrenini metin içi ilişkilerde arayan göstergebilimde, en belirgin metinlerarası yöntem olarak İntibah romanında alıntı yöntemi kullanılmıştır.

İlahi bakış açısını kullanan yazar, anlatırken iyi – kötü arasındaki zıtlığı kurgulayarak okuyucuya sunar. Anlatı açısından bakıldığında yazar bu zıtlığı kadın ve erkek üzerinden vermektedir. Romanda Ali Bey, saflığı temizliği simgelerken, Mehpeyker kötülüğü ve ahlaksızlığı simgeler. Yazar tarafsız görünmek için "ben" ve "biz" ifadelerinden kaçınmıştır. Ayrıca zaman ve uzam arasında sürekli bir bağlantı kurulmuştur.

ÖZET

Bu çalışmada göstergebilimin tanımı, tarihi süreci ve yöntemleri Namık Kemal'in İntibah romanı üzerinde çözümlenmiştir. Çözümlemede temel alınan model, Roland Barthes'in yaklaşımıdır. İntibah romanı, edebiyatımızda roman türünün ilk örneği olarak bilinmekle beraber, Namık Kemal'in hayat görüşlerini de yansıttığı Batılı anlamda ilk eserdir.

KAYNAKÇA

- Barthes, Roland: Göstergebilimsel Serüven, İstanbul, Yapı Kredi, 1993
- Erkman, Fatma: Göstergebilime Giriş, İstanbul, Alan, 1987
- RİFAT, Mehmet: Göstergebilimin ABC'si., Ankara, Say, 2019
- OKAY, M. Orhan: Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı, İstanbul, Dergâh, 2016
- DOĞRU, Rabia: Tanzimat Dönemi Türk Şiirinde Tanrı İmgesi, Ankara, Akçağ, 2020
- Tanpınar, A.H.: On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi. İstanbul, Dergâh, 2014.
- Sevim, Gökçen: "İntibah Romanında Yapı Ve İzlek" Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2016, C.2, S.2, s.73-97
- Akdeniz, Safiye: İntibâh Romanında Mekân Kullanımı, Dokuz Eylül Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 2012
- Kürüm, Esra: "Sergüzeşt-i Ali Bey Yahut Sergüzeşt-i Âli-i Osman" Siyasi Bir Roman Olarak İntibah, Türkiyat Mecmuası 31, 1 (2021): 281-299
- Öztürk, Dinçer: İlk Edebi Roman İntibah'taki Bazı Teknik Sorunlar, Munzur Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2020